

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " 4.50
za četrta leta 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasni in oznanila se računajo po 8 no-
vostih v petito; za naslove z dobelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo upravnštvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravnštvo v ulici Carintia št. 25.
Odpriete reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Tržaška okolica v prihodnosti.

Še nekaj mesecev, in doslej prosta luka v Trstu bo odstranjena. Trst se uvrsti v obsejše splošne avstro-ogerske colne zveze. S tem, kakor že dobro vedo Tržaški Slovenci v mestu, pa tudi v okolici, nastanejo na Tržaškem in zlasti v Trstu velike gospodarske spremembe, in posledice teh sprememb bodo se na zunaj videlo v pravi luči še le pozneje.

Laška gospodovalna stranka skuša in bode skušala, da se Trst kot mesto odškodni za dovedanje gospodarske dobroto proste luke pa na druge strani; potegovala se bode sosebno zato, da bi se namnožila raznovrstna obrtnija ter ta ohranila mesto pri enakih dohodkih in te dohodke, ako mogoče, še povečala. Ta laška stranka ima pri teh skrbeh jedino Trst pred očmi, okolico pa prezira. Ne, v nekem pogledu je ne prezira; rada bi namreč tej okolici navalila jednake davke, jednaka bremena, kakoršna bo imel Trst, ne da bi pa ista okolica dobila iste dobrote, iste dobičke in dohodke, kakor jih gotovo bode imel Trst, in jih Trstu kot mestu prej ali pozlej pridobi laška stranka.

Glede na tako položaje je vprašati, kako je postopati Tržaški okolici.

Tu je najprej važno, da se v Trstu, pri bližajoči se prevratni gospodarski spremembi, užitninska črta kar možno oddalji od okolice in mesto spravi v kar možno ozke meje te užitninske črte. Kajti okolica ima vse drugo položaje, vse druge gospodarske razmere, kakor mesto. Drugače se okolica zaradi gospodarske razlike uniči, prvič v gospodarskem, drugič pa v narodnem pogledu. Dokazano je bilo že v našem in po drugih slovenskih listih, da neprimerna, preobsejna užitninska črta ali linija mesta Tržaškega bi spravila v največjo gospodarsko in narodno nevarnost Tržaško, doslej še vedno po značaju slo-

vensko okolico, s tem pa tudi državne interese in v večo nevarnost glede na mednarodno politiko.

Za primerno užitninsko črto pa so okolici Tržaški izročili izbornu utemeljeno peticijo na državni zbor, in so jo v ta namen izročili svojemu dosedanjemu zastopniku g. Nabergoju. Nikdo drugi ni sposobni in boljše volje zagovarjati potrebe okolice v smislu odposlane peticije, nego g. Nabergoj. V smislu te peticije bo govoriti in prilika govoriti takoj, ko se otvori novi državni zbor. Uže glede na to, treba da dobé Slovenci Tržaške okolice pravega zagovornika za najprikladnišo novo užitninsko črto; to daje poseben pomen državnoborski volitvi Tržaških okoličanov, in ko bi ne imeli drugega interesa, kakor ta, bi bilo vredno in potrebno, da se Tržaški Slovenci ne pomišljajo niti za trenutek, da bi jednoglasno zopet ne izvolili svojega dosedanjega zastopnika vit. Nabergoja.

Drugo važno vprašanje pa nastaja Slovincem Tržaške okolice iz gospodarske spremembe v Trstu, kako si sami uredijo svoje gospodarstvo nasproti Trstu.

Trst, kakor rečeno, bo skušal vspraviti novih tovarov ali fabrik, različnih obrtnij in rokodelstev. Vseled tega se namnože v Trstu delavci še v večem številu, nego doslej. Delavci pa se navezani na živež, ki se ne privaja toliko iz tujih krajev, kolikor na pridelke, ki se pridelujejo v bližini. Poleg močnatih jedij potrebujejo sosebno mleka za družino in svežega sočivja in zelenjave. Pred vsem je potrebno, da dobe zelenjave vsak dan in vsak hip sveže ali frišne in to v obilici.

Po takem kaže Tržaškim okoličanom gospodarstvo urediti tako, da bodo mogli sami pridelovati v obilici pridelkov za pomnoženo prebivalstvo Tržaškega mesta. Zaradi bližine, ker jim ne bo treba plačevati voznine, bodo Slovenci Tržaške okolice mogli tekmovali s svežim blagom

v Trstu. S tem se poviša vrednost kmetijstva v Tržaški okolici. Iz tega pa sledi, da Tržaškim okoličanom je treba varovati zemljišča, ki so še v njih rokah. Dà, ne le varovati jim je ta zemljišča, ampak še pokupiti kolikor možno te zemlje, ki je že porazprodana tujcem. In glede na to potrebo bi bilo celo nujno svetovati, da si osnujejo Slovenci Tržaške okolice društvo na delnice ali akcije, ki bi imelo namen, zemljišča od tujih posestnikov kupovati, ona posestva domačim gospodarjem pa, ki so v nevarnosti, reševati pred dražbami in ob dražbah, da se ohranijo slovenskim kmetom Tržaške okolice.

Tujci, ki pokupujejo zemljo v Tržaški okolici, niso za kmetijstvo, to zemljo porabljajo oni za druge namene, in če zidajo fabrike tuji v okolici, je to Slovincem samo nevarno, ker pridejo tuji delavci, ki jemljejo domačim kruh in kvartijo zajedno domače ljudi na razne načine in strani. Vseled tega je potreba, da Tržaški okoličani zanesljivo gledajo še bolj, nego doslej, da si domačo zemljo ohranijo v celoti, kolikor je še imajo, in da jo še pokupijo iz tujih rok, kolikor je prilika za to.

Z druge strani so Tržaški okoličani sinovi, katerih predniki so bili stoletja vedno na isti zemlji, vedno vrli kmetovalci. Kmetje so z velike večine Tržaški slovenski okoličani še dandanes; to je njih sreča kljubu vsemu trpljenju in hudemu položaju, v katerem so živeli in žive še dandanes. Slovan, torej tudi Slovenec je še vedno najbolj srečen, ako ostaje pri kmetijstvu, to ga ohrani na telesu in duhu zdravega, krepkega, čvrstega. Kmet daje podstavo našemu rodu; kmet je rešil našo narodnost v Tržaški okolici. Kot kmet je Slovenec najposobniši za svoj poklic. Jedino s kmetijstvom rešijo Tržaški Slovenci svojo zemljo in s tem

tudi svojo narodnost. Ako gre sedaj huda Tržaškim Slovincem, bode boljše za nje, ko se razvije obrtnija v veči meri v Trstu; ker veče število delavcev v mestu, bo potrebovalo več živeža, za kakoršen bodo mogli najprimerniše skrbeti Tržaški okoličani. S tem se Tržaškim okoličanom pomnože dohodki, toda samo tedaj, ako ostanejo še nadalje kmetovalci in kot kmetovalci.

Po vsem tem naj se po odstranjenju prosti luki razvije obrt v Trstu; okolica pa naj ostane kmetijska. Le v takih razmerah, oziroma v takih razlikah gospodarstva bode prospeval Trst, a bode jedino prospevala tudi okolica Tržaških Slovincem. Pri taki ločitvi in delitvi gospodarstva pomnoži se blagostanje Tržaških Slovincem kot kmetovalcev; vseled tega se bo množil tudi njih rod; vseled množenja bodo utegnili sinovi slovenskih okoličanov dohajati v mesto kot delavci in samostalni obrtniki. S tem bodo množili slovensko prebivalstvo v Trstu; doma, v okolici, pa ostane deblo, ki bo dajalo slovenskih sinov in hčera za dom in mesto. S tem se ohrani kmečki stan in z njim tudi slovenska narodnost v okolici, v mestu pa bode se manjšal tuji vpliv, kolikor več bo v Trst dohajalo nepokvarjenih kmečkih sinov in hčera, pred vsem iz okolice in potem tudi drugih krajev. Da pa se vspravijo in uredijo take, najnaravnije, po tisočletni zgodovini opravičene razmere, je potreba sedaj večja, nego kedaj, da dobe Tržaški Slovenci pravega zagovornika, ki bo vplival v državnem zboru na vlado, kakor na Slovincem pravilne poslanice, in tak zagovornik je po dosedanjih skušnjah, obče uživanem spoštovanju in zaupanju, po svojem stanu, razumu in neupogneni volji, po cesarju samem izredno odlikovani Vaš Nabergoj.

S tem smo Vam podali neovrgljivih

PODLISTEK.

On . . .

Povost grofa E. A. Saliasa.

IX.

(Dalje.)

— Nu, ti nisi povsem tako neumen! dejal je baron. „Oni je slab bedak, kateri zna, da je bedak,“ pomislil je nehote Ohotskij in pristavil: — Iz česa sodiš, da jadikuje in žaluje Zaher tudi sedaj? . . .

— Vidim ga večkrat, kako sedi, vzdihuje in solze otira . . . Jedenkrat sem ga prašal, zakaj joče. Rekel mi je srdito: „Vam, nevhvaležnim živinčetom, je vse jedno . . . A jaz imam srce. Kako naj živim zdaj! Čas mi je umreti . . .“

— Kaj to? vzkliknil je Lorenc. — Je on govoril te besede? Pomniš dobro? — Kake besede? — Te-le . . .

— On, morda noče živeti po grofovej smrti, ker . . .

— Tedaj po tvojem ta grof ni oni? . . . Je ta drugi? — Kako drugi? . . . odgovoril je lukavo Bogdan. — Saj govore vsi, da grof je umrl, da je ta tudi grof, a ne njegov . . .

— Kako ne njegov? . . . prašal je nestrpno baron, kakor da je na žerjavici.

— Ne znam . . . Toda dejal mi je. — Je dejal tebi? Kako je rekel? S kakimi besedami? — „Oni je grof, a ne moj,“ je dejal.

Lorenc je prestal razpraševati Bogdana, zamolčal in zamislil se, no natakard nadaljeval je sam pripovedovati nekaj, kar je raztreseno poslušal Lorenc. Naposled zaslišal je razločno konec natakardjevih besed:

— Kako se je navadil tako pokuševati, a takoj prenehati. Gotovo umrje in kmalu umrje.

— Kdo umrje? prašal je Lorenc, ko se je zavedel.

— Gospod Zaher.

— Zakaj?

— Kaj lažeš! Kako radi glada?

— Verite, baron. Dasi sem bedak,

vender razumem to. Ako končajo jutri dajati mi piti in jesti, tedaj gotovo umrjem.

— Kaj morda Zaher ničesa ne je?

— Je, a malo. Z vsemi služabniki

kosi in večerja, kakor pred, toda postranskega kosila in večerje z gospodake mize mu že ne nosim več v sobo. Kako, da se zadovoljuje z mizo služabnikov, ko je bil dolgo navajen jesti vse po dvakrat?

Objasni mi! Jaz ne razumem! vzkliknil je baron, kateremu je zatrepetalo srce.

Bogdan objasniti je nadrobno, da je nosil že kakih pet, od kar je nastopil službo v gradu, dnevno v Zaherjevo sobo vse jedi z gospodske mize: zajuterk, kosilo in večerjo.

— In vse to je pojel Zaher?

— Seveda.

— In zraven tega jel je tudi s služabniki?

— Seveda. Jel je strašno mnogo . . .

Vedno smo se vsi čudili. Nesel sem mu vse kosilo, katero je pojel, a čez jedno uro šel je jest z nami . . . In vender kako rad!

— Je jel pri tebi? . . . Je pojel pri tebi gospodsko kosilo?

— Ne. Zakaj pa . . . Šel sem ven in prišel potem po posodo. A za mizo služabnikov jel je pri meni in pri vseh.

— A grof je znal ali ne, da dobiva Zaher jedij od njegove mize?

— Gotovo je znal. Kako naj bi ne znal . . . Sam je . . .

— Je to res?

— Res. Časih naložil je sam mnogo dobrega jedila, a g. Zaher je odnesel in pojel.

Lorenc stal je kakor pobit od temisi ali tega slutenja, katero je pridlo v njegovo glavo.

— Tako! Tako! progovoril je glasno.

— Ta bedak se mi zdi umnejši, koristnejši kakor vsi.

Bogdan se je posmešnil dobrodušno.

IX.

Izjava zagonetnega človeka, kateri se je delal grofa Zareckega, da je tožba že poslana mestni oblastniji, ga ni prestrašila.

Čez nekoliko ur po prihodu barona Ohotskega, pojavila se je cela komisija uradnikov. Baron bil je nekoliko ospanjen . . . Vse okrog zdelo se mu je strašno in zraven neumne sanje.

Očividno bil je on, in samo on, zatožen, obdolžen zločina.

A kako? V čem je bil kriv? V tem, da je pokopal mrtvega človeka in hotel nasledovati ga po njegovej zakonitej oporoki.

Dvor napolnil se je s kočijami. Gospodi oblastniki bili so že v velikej dvorani grada in čakali prihoda samega gospodarja radi objasnjenja.

Baron Ohotskij ni znal, kaj mu je storiti: iti v dvorano ali ostati sam in čakati poziva . . . na sodbo in razpravo . . .

Ukrenil je čakati.

Čez jedno uro po prihodu predsedovalne komisije javil se je res jeden služabnikov k njemu in poprosil ga, naj se potruji v gostilno sobo po pozivu gospodov sodcev.

dokazov, da Slovenci Tržaške okolice storite sami sebi največo uslugo, da se nepremakljivo držite svojega dosedanjega državnoborskega poslanca, gospoda Ivana Nabergoja, ki pozna najboljše Vaše potrebe tudi glede na sedaj bližajočo se gospodarske spremembe v Trstu.

Prijatelj Tržaških Slovencev.

Volilni shod v hotelu „Europa“.

Naznanjeni volilni shod sklican po predsedništvu pol. društva „Edinost“ v sporazumljenju z osrednjim volilnim odborom izvršil se je, kakor je bilo povsem pričakovati od dotičnih poštenih in zavednih volilcev. Prostori „Hotel Europa“ so bili polni samih takih volilcev, kateri imajo navadno vpliv na vse ostale okoličanske volilce; možaki — prvaki, kateri stojijo vedno na straži ob priliki sovražnega napada. Po geslu „Vse za vero, dom cesarja“ pokazali so i v nedeljo, da so vedno istega menenja. —

Gosp. prof. M. Mandić kot voditelj osrednjega volilnega odbora nagovori prisotne volilce — ter omenja naj si izvolijo predsednika današnjemu zborovanju. Gosp. Drag. Martelanc predlaga, da se izvoli predsednikom g. M. Mandić, v kar potrde volilci z „živio“ klici.

G. prof. M. Mandić poudarja važnost sedanjih volitev za državni zbor o važnosti teh volitev tudi za Tržaško okoličanske Slovence, kateri volijo v III. razredu. Govorec o društvu „Concordia“ „Cikorija“ pravi, da nam je to društvo koristilo mnogo več nego škodovalo. Leta 1885. namreč zadnjič ko so se vršile volitve v državni zbor, razburilo se je povsem naše ljudstvo, draženo po nasprotnih agitatorjih, in šlo je navdušeno na volišče za našega kandidata. Tedaj je imenovala glasovita „Cikorija“ Mauronerja svojim kandidatom (klici med volilci: „proč ž njim!“) a tega kandidata postavljajo nam zopet sedaj naši nasprotniki, nekateri pa tudi g. Pahorja. Govornik pravi pa, da je povsem prepričan, da bodo vsi volili bivšega našega poslanca viteza Ivana Nabergoja in pozivlja prisotne volilce — prvake, da poročajo o vsakem posamičnem okraju.

Za I. okraj se oglasi g. Sancin Drejač, omenja o shodih, kateri so bili minuto nedeljo v Skednju in pri Sv. M. M. Dolenji, in pravi, da se so vsi volilci izrekli za našega Ivana Nabergoja.

Za II. okraj se oglasi g. I. M. Klun (bivši dež. poslanec) in pravi, da se so

Loreno pohitel je v gostilno sobo in našel v njej sedem mestnih uradnikov.

Trije sedeli so za mizo, dva sta stala okolo njih, a ostala dva bila sta bolj proč pri oknu.

Grofa samega ni bilo v sobi.

Samo jednega iz vseh prišedših poznal je Loreno, ker prišel je z njim kake dvakrat skupaj pri Praksinu. Ohotskij pogledal je pazno v njegov obraz. Koj izraža je on? To je bilo važno, da je premislil.

Obraz in vsa postava tega činovnika, po priimku Bahmutskega, a pa rodu — Žida, kazala sta samo vesel izraz. Očividno ga je zabavljalo čudno delo.

Bahmutskij kazal se je glavnega v tej iz mesta poslanec komisiji. Ljubezljivost in postrežljivost, s katerima se je obrnil k baronu, proseč ga sest, osrčili sta Ohotskega.

— Od njega vzvišenosti Viktorja Pavloviča Praksina mi je ukazano, da naj presledujem ta čudni dogodek, je dejal. — Grofov posel javil se je v mesto čez jedno uro po vašem odhodu. Gospod Praksin poslal je za vami posebnega posla, da bi vas došel. Potrudite se zdaj razjasniti nam, na kak način se je izvršil ta čudni dogodek? Važno je to, znate; hočete li objasniti nam takoj odkritosrečno, kdo je bil pokopan mesto grofa?

(Dalje prih.)

odločili volilci pri domačem volilnem shodu jednoglasno za Ivana Nabergoja.

G. Ant. Trobec poroča, da so se v III. okraju vsi in navdušeno izrekli za Ivana vit. Nabergoja.

Dež. poslanec g. Iv. Martelanc omenja da na shodu, kateri se je vršil minulo nedeljo na Greti, so vsi volilci IV. okraja izrekli se za dosedanjega našega poslanca Ivana Nabergoja.

Gledé na V okraj izjavlja g. prof. M. Mandić, da je pooblaščen po nekterih rodoljubih proglasiti g. viteza Nabergoja kandidatom; prisoten je bil sam tudi pri volilnem shodu v Bazovici in videl se o naudušenost do našega bivšega poslanca vit. Nabergoja.

Za VI. okraj se oglasi g. Gerlanc, ki pravi, da je tudi pri njih vse za dosedanjega poslanca g. Ivana Nabergoja.

Kot predsednik osrednjega volilnega odbora in videč soglasno mnenje volilcev proglašá na to g. prof. Mandić med burnimi „živio“ klici g. viteza Ivana Nabergoja našim kandidatom za prihodnjo državnoborsko volitev v III volilnem razredu.

Oglasi se nato naš kandidat g. vitez Ivan Nabergoj in zahvaljuje se na jednoglasno skazanem zaupanju, omenja, da bode skušal i zaupanje vračati po svojih skromnih močeh svojim volilcem, ako bode izvoljen. On se hoče na vso moč potegovati za olajšanje razmer, katere nastanejo z odpravo proste luke, toliko več pa gledati na korist in blagor svojih volilcev.

Postopal bode z onimi poslanci, ki bodo delovali za prosep trgovine in obrtnije, da bi dobilo domače ljudstvo več zasluzka. Potezal se bode krepko za železnico, katera bi vezala Trst z notranjimi avstrijskimi deželami in Nemčijo, katera železnica bi bila prekornostna za razvoj trgovine. Če bode zopet izvoljen, pridruži se ostalim našim t. j. slovenskim poslancem, katerih čaka naloga, priboriti pravice ubogemu našem narodu. Znano je vsakemu, koliko se je treba boriti za izvršo med nami v obče znanega člana 19. drž. osnovnih zakonov in znano je, da je dotični zakon doslej le na papirju. Z drugimi slovenski poslanci se hoče truditi, da postane naš narod enakopraven z družimi avstrijskimi narodi, da bode mo i mi povsem enaki drugim narodnostim naše države. Po složenem in skupnem delovanju slovenskih poslancev, da se doseči zaželeni mir, naši poslanci se bodo pa tudi vedno pridruževali poslancem naše državne zbornice, kateri se res vjemajo z uvedenjem polne enakopravnosti, in v pravem avstrijskem smislu po vzgledu izreka presvitlega našega cesarja: „Jaz hočem mir med našimi narodi!“

(Omenja tudi zunanjo našo politiko, delovanje diplomatov, katerim je v rokah usoda države. Naša želja je, da bi ostala naša država v prijateljskih razmerah z vsemi sosednimi državami. Ako bi se imel pa rušiti mir, je on mnenja, da bi se Avstrija združila z ono državo, z ono velesilo, s katero je bila stoletja v prijateljskih odnosjih (navdušeni „živio“-klici). On nima nikakega pravega zaupanja v sedanjo zvezo in misli, da ne more taka zveza naši državi prinašati nobene koristi. Diplomatiškega delovanja krivda je tudi da se je uvedel pri nas dualizem, kateri je razkrojil slavno mogočno „staro Avstrijo“. Dualizem škoduje neizmerno razvoju materialnih koristij naše države. On je in bode vedno za odpravo dualizma, a to ni lahko, pa nobena naprava ni večna. — Govornik završi s tem svoj govor med burnim odobravanjem in živio-klici, zahvalivši in priporočivši se volilcem.

Na to se oglasi g. Balanč s Proseka, rekoč, da se vjema s programom g. vit. Nabergoja, a on bi želel, da pride naš poslanec večkrat v dotiko s svojimi volilci in da bi poročal vsako leto o svojem delovanju v državnem zboru. Govornik omenja sedanji naš položaj in vpraša, kako bi se vedel naš kandidat, ako bi bilo treba stopiti v opozicijo proti vladi.

G. vit. Nabergoj pravi, da je on vedno v dotiki z volilci po okolici, in da je vedno pripravljen vstreči želji svojih volilcev, ako zahtevajo. Poročila o svojem delovanju se vrše pa navadno pri odborovih sejah političnega društva „Edinost“, kjer se vrše i posvetovanja, h katerim se vabijo vsi okoličanski prvaki. Sicer pa je on pripravljen, poročati posebe o svojem delovanju, kedar koli bi se izrazilo zato nekoliko volilcev.

Glede vstopa v opozicijo proti vladi mu ni težko odgovarjati. To vprašanje je jako važno, dà, prevažno, no tudi tu hoče on postopati složno z družimi slovenskimi poslanci, torej ž njimi eventualno vatopiti tudi v opozicijo. („Živio“-klici).

Gosp. K amušič omenja žalostne šolske razmere ter priporoča g. vit. Nabergoju, naj poroča gori pred ministrskimi sedeži o teh naših razmerah. Naj se krepko poteguje, da dobimo v Trstu slovenske šole. („Živio“-klici). G. Nabergoj pravi, da se je vedno potegoval za naše narodne šole in da se bode tudi v bodoče zato odločno potegoval, ako bode izvoljen.

G. Negodé misli, da se ne udeleži iz V. okraja mnogo volilcev za nas prevažne volitve, na kar mu odgovarja gosp. Drag. Martelanc, da bodo šli volilci iz V. okraja navdušeno in skupno na volišče, vsi za Nabergoja. O tem je pokazal n. pr. v Bazovici vršéči se volilni shod, a od nekega prvaka iz V. okraja mu je znano, da so se vdeležili zadnje volitve v državni zbor vsi Openski volilci, kateri so korakali v mesto z godbo in zastavo na čelu, ter da se napravilja nekaj jednacega i za bodoče volitve.

Kot nevolilec, izprosviši si besede, je govoril še g. Zadnik o potrebi volilne pravice za delavce in primernišje razdelitve davkov. — G. Nabergoj odgovarja na to, da mu je delavski stan drag in da je prištevati delavcem večino ali pa skoro vse okoličanske volilce. Kmetje so tudi delavci, med temi je večina navzočih, med kmete se prištevá govornik sam z vso svojo družino. On se bode vedno potezal za pravice delavcev, in deloval bode v to, da se olajšajo bremena in davki nižjemu stanu, a delal bode nato, da se uvede borzni davek. Glede splošne volilne pravice pa misli govornik, da je pri nas ni treba vsaj ima tako tu volilno pravico vsak, kdor plačuje le 50 nč. davka.

Predsednik volilnega shoda g. prof. Mandić prečita nato oklic osrednjega volilnega odbora do volilcev, po katerem je proglašén kandidatom za III. volilni razred, g. vit. Ivan Nabergoj. Oklic omenja med drugim vrle zasluge našega kandidata in zaupanje, katero on uživa med prijatelji v narodu i v najvišjih krogih, o čemur svedoči posebno njegovo odlikovanje. Oklic ta je bil vsprejet jednoglasno po navzočih volilcih. Govornik omenja še o volilnih komisijah ter prigovarja vsem navzočim veljakom naj resno vodijo stvar ter pouče neuke volilce o vsem potrebnem ter naj jih skupno vedejo na volišče.

Zatem se je zaključilo zborovanje, in razšli smo se z nado, da pokažejo tržaško-okoličanski Slovenci pri prihodnjih volitvah ono narodno značajnost, ono navdušenje za narodno stvar kot pri zadnjih državnoborskih volitvah. „X“.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, dne 24. februarja.

[Izv. dop.] Volilna borba začela se je razvijati tudi med nami v okolici, kakor drugod. Prav je imel oni dopisnik, v zadnji „Edinosti“, ki nas je poučil o potrebi in dolžnosti, da volimo odločno moče, da le taki obvarujejo okolico tržaško narodne smrti. Odločilen je sedaj čas, da se zavemo ter jamemo delovati v pravem slovenskem smislu. Okolica tržaška je sicer majhna ali važnost njena za Slovanstvo v Avstriji je velika, radi česar je naša dolž-

nost, da jo rešimo propada. Za malo dnij poklicani smo voliti si poslanca v državni zbor. Trije kandidati se nam ponujajo, namreč: Nabergoj, don Pahor in Mauroner. Katerega naj volimo? Don Pahor je bori kaplanček, o katerem ni bilo ni duha ni sluha, dokler ga slaba pot ni pripeljala v kršne Trebče, kjer je ubogo neuko in nepoučeno ljudstvo jel mamiti in mešati mu pojmove — v svojo korist. Obečal jim je morje in hribove, ako ga izvolé v deželni zbor; in ubogi narod se je dal zapeljati bahatemu gospodu; volil ga je poslanecem. Ko je don Andrej zasedel poslaniški stol, pokazal je svojim volilcem — figo; ob vsaki priliki deloval je ne le v smislu, nasprotnem narodnosti svojih zastopancev, temveč tudi — celo kot duhovnik! — proti veri svojih volilcev, kajti zbratil se je z najhujšimi brezbožniki in bogatajci. V gmotnem obziru tudi v mestni zbornici ni pridobil ničesar za nesrečni peti okraj navzlic svojemu toli hvalisanemu vpljivu in bratstvu z najstrastnijimi Lahoni. Don Pahor je od nekdanj veljal za najhujšega pristaša Lahonov. Prijatelj mi je celo pravil, da se je nekdanj fotografiral z „Indipendente“-jem v roki. Ta list je bil in je najbrže še njegovo „evangelje“, na koje prisega, kakor Muhamedanec na svoj koran. Kako je prišlo do tega, da so celo nekateri narodnjaki se dali zapeljati njegovim lažnjivim obečtom, meneč, da se volk kar čez noč prelevi v ovco, tega ne vemo. Gotova istina je, da je don Pahor ostal nekdanj „don Pacor“ — strasten Lah in nasprotnik našega slovenskega jezika in teženj.

Tak kandidat obsojuje sam sebe, ko se ponuja slovenskim volilcem, in njegovo vsiljevanje pomenja toliko, kakor žaliti narodno zavest naših slovenskih okoličanov, ki pač ne pojdejo na limanice gospodu, ki je svojim dosedanjim delovanjem zaslužil po največ, da ga postavijo za kandidata tam, kjer volé izključno italijanski volilci. Don Pahor je torej med tržaškimi okoličani nemogoč kandidat, tudi če preziramo to, da kot kaplan nima pravice biti voljen, niti voliti v državni zbor. Takó se je nadejati, da skušnja, ki jo imajo z g. Pahorjem, je poučila dovolj tudi one, ki so ga volili v tržaški dež. zbor, in da tudi ti oddajo sedaj svoje glasove pravemu in jedinemu narodnemu kandidatu.

Oglejmo si druzega kandidata, nesrečnega iznajditelja in tvarilca zloglasne „Cikorje“ — Poldeta Mauronerja. Drugi volilni okraj, ki si ga je izbral deželnim zastopnikom se je že večkrat pokesal zaradi svoje neprevidnosti, in v kratkem se je bodremu lahonskemu zastopniku nadejati nezaupnice od svojih volilcev. Kakšne zasluge ima ta gospod za okolico? Murda one, da je na strani radikalcev? — Ali da je vedno v mestnem zboru strastno glasoval proti koristnim predlogom okoličanskih poslancev? Odkar zastopa drugi okoličanski okraj, ni še odprl ust v korist svojim volilcem. Pač pa jim je škodil. Kedar se je namreč obravnavala zadeva o dovolitvi počpore za šesto župno cerkev v Rocolu — v okraju, po njem zastopanem — glasoval je on proti ter s tem pokazal, da so mu tuje gmotne, narodne in verske koristi njega volilcev. Do poslaniškega stola si je pripomogel, obetajoč svojim volilcem jednega bika in še mnogo družih dobrot. Zaišto je pa z bikom škodil živinorejcem, druzega pa za okolico ni storil razun tega, da je z okoličanskimi poslanci glasoval za dovoljenje dveh svetilk v Lonjerju. Torej Mauroner je kandidat, ki ima za okoličane sicer polna usta obetov — v resnici pa še ni povzdignil svojega glasu v njih korist; sovražnik je zagrizen našemu jeziku in našim verskim interesom in najboljši prijatelj one stranke ki pripravlja Trst goden za blaženo Italijo. Ne samo nikak Slovenec, ampak tudi nobeden Avstrijec ne sme si tacega moža voliti za svojega poslanca, kajti s tem deluje poti svojim gmotnim koristim in narodno-verski in avstrijski zavesti!

Kdo je pa tretji kandidat? — gosp. Ivan Nabergoj, ki že 25 let plodno deluje v korist slovenskih okoličanov, naš sorojak, domačinec-možak, čegar zaslug je spoznal presvitli cesar sam ter ga odlikoval n viteškim redom Frana Josipa I. — Za tega s jedinimo svoje glasove! XYZ.

Z Notranjskega, 23. februarja. Nikdo ni mislil, ko so se začele priprave za nove volitve, da bode pri nas toliko zmešnjave. Nadejali smo se, da pojde to pot gladko kakor še nikoli. Toda ta nesrečna zveča. ta nesrečna nesloga — verska šola. Na Kranjskem, ali smelo rečemo na Slovenskem je verske šole prav toliko treba kot petega kolesa. Seveda tukaj mislim versko šolo po načrtu, ki je že vajen po njega stvarniku „ad acta“, po načrtu kneza Lichtensteina. Mi imamo versko šolo in sicer mnogo boljše kot bi bila po omejenem predlogu.

In tisti nesrečni prašaj Ferjančičev na priporočilo v „Domoljubu“, kaj pač pomenja glede verske šole? Ni moj namen zagovarjati g. doktorja, ker bi bilo to nepotrebno delo, a nekaj moram le reči, kar je tudi gospod pri „Domoljubu“ in „Slovencu“ dobro znano: Mi Slovenci na Kranjskem želimo verske šole na narodni podlagi z ozirom na to, da bi koristila rojakom ob slovenski periferiji. Za to so menda tudi omenjeni gospodje. Kar se pa tiče onega „sonadzorstva“, v tem so mnenja različna. Ako bi učitelji poslušali v šoli glas svojih škofov, (ki bi bili potem v šolskih zadevah merodajen faktor) ne bi bila šola potem več narodna, t. j.: na narodni podlagi mariveč na podlagi volje in idej višjih pastirjev. Take šole ne more dovoliti nobena slov. zastopnik. Za tako versko šolo tudi ne more biti g. dr. Ferjančič.

Kar pa govori naš „Domoljub“ o poslancih v kmetskih občinah na Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem, to je pa zares „komedija“. V predzadnji številki je priporočal tako, v zadnji zopet tako, seveda v sled onega nesrečnega prašanja in naposled misli, da g. Povše na Gorenjskem gotovo propade.

„Domoljub“ priporoča grofa Hohenwarta „vornim“ volilcem na Notranjskem da si dobro ve, da bo voljen na Gorenjskem. Kakor Ribničan, ki je iskal kobilo. Na Notranjskem je Hohenwart nekaj že sijajno propal, za to mu menda ni dišalo.

In gosp. vladni svetnik pl. Globočnik? Njega tudi vedno utikajo v volitve, četudi ima aploh smolo v tem poslu. No, saj je tudi Pilat zlezal v „credo“ in ovekovečil svoje ime. Mi gospoda svetnika dobro poznamo, vsaka kočva v postojnskem okraju ga pozna; a g. svetnik je pač že prestar za tako breme, in neodpušljiv greh imajo oni na svojem rovašu, ki ga vsiljuje v te sitnosti? Zapoved božja pač veli starost spoštovati. Sedanja položaja zahteva mladih čilih možij, in taka moč je g. dr. Ferjančič.

Slišimo sicer, da ima naša stran malo kandidatov. Torej dajte nam rajši preproste, a značajne može kot — Nemce. Res, veliko je moral tak narod zagrešiti pred Bogom, da ima tako smolo kot mi Slovenci, če nas ne tepejo drugi, tedaj pa sami spletamo bič, sami kličemo tujca, da nas pride obdelavat in potem — potem tožimo, kako se nam slabo godi. Dixi!

Različne vesti.

Odbor polit. društva „Edinost“ ima svojo sejo v nedeljo 1. marca ob 9½ uri predp. v prostorih „Delal. podp. društva“. K tej važni seji se vabijo tudi vsi člani centralnega volilnega odbora in vsi okoličanski zaupni možje.

Pozor! Sedaj se gotovo vé, da don Pahor se vsiljuje sam, in ga vsiljujejo na-

sprotniki naši za kandidata Tržaškimi okoličanom. Mi opozarjamo volilce Tržaške okolice, da don Pahor nima volilne pravice, kakor smo se sami preverili o tem. Velika je torej predrznost, da se don Pahor vsiljuje slovenski okolici kot kandidat za državnega poslanca. — Tsk čin obsojuje sam sebe.

Ž Opčin nam poročajo, da je to vas obiskal večeraj mestni tržaški župan F. dr. Pitteri. Podrobneje poročilo objavimo v soboto.

Izid prvotnih volitev v Poreču bil je za našo stranko sijajen. Zmagali smo slavno. Naša lista zaupnih mož dobila je 143 glasov, nasprotna pa samo 44. Izbrano je torej prvokrat v tem okraju, na katerega so Lahji z največjo sigurnostjo računali vseh devet naših volilnih mož. Ta poraz je Italijane silno poparil. V Pomjanu so Italijani združili vse svoje sile, a kakor nam dohajajo vesti, bodo njih naporji brezuspešni. Zmaga v Pomjanu je sigurno naša. Hud boj bode v Puljskem okraju osobito v Vodnjanu, Barbani in v Pulju. Tu se odloči zmaga. Ako bi prav propali, kar se pa bržkone ne zgodi, propali bi z impozantno manjšino. Nadejati se smemo s vsim pravom, da zmagamo!

Prekleslo grozdje. Tržaški „Mattino“ se je bil lotil in je bil tudi obečal priporočati za Tržaško okolico kakega kandidata, ki bi imel namen izpodkopati jedinega slovenskega dosedanjega poslanca g. Nabergoja. Pa temu listu so najbrže namignili, da ni najti z lehka kandidata, s katerim bi mogli premamiti slovenske volilce Tržaške okolice. To „Mattino“ sam priznava, rekše, da so mu trobili nekaj na ušesa, kar pa se ni pokazalo kot resnično. Zato pravi ta list, da njegova stranka je zato, da se pusti vsakemu svoje: dajmo živeti drugim, in ti naj dajo nam živeti. Iz tega je razvideti, da Lahji si ne upajo prodreti s kandidatom, kakoršnega bi si želeli oni sami, ker vidijo, da Nabergoj stoji trdno. Ako se kljub temu sedaj vsiljuje don Pahor, zraven njega pa še Mauroner, nima to namena, da bi Lahji prodrli s tema dvema kandidatom, ampak samo, da bi premamili vsaj nekoliko volilcev ter odtegnili o tem nekaj glasov gospodu Nabergoju. Kajti Lahji bi radi videli, da bi Nabergoj vsaj jednoglasno ne bil izvoljen, in da bi torej zmaga slovenskih okoličanov ne bila toliko častna in onega moralnega pomena, kakoršen je potreben za okoličanskega zastopnika še posebe sedaj, ko bo g. Nabergoj jedini, ki bo zagovarjal pri novem Tržaškem gospodarskem ustroju gospodarske interese tudi slovenske okolice. Zato je prepričati namere laške stranke in voliti g. Nabergoja jednoglasno!

Iz izole. Ker so bile prve volitve v sled napačnega tolmačenja zakona po volilnem komisarju bile uničene, vršile so se dne 23. t. m. nove volitve, pri katerih sta bila izvoljena dva naša zaupna moža. — Nasprotna stranka se ni niti upala na volišče.

Iz Pomjanščine v Istri nam poročajo z dne 24. t. m.: Tukaj je voliti 12 fiduciarjev za vshodno Istro (Koperski okraj), in te voli okoli 600 prvotnih volilcev. Prvi dan je bil za našo stranko jako ugoden; kajti oddalo se je 133 glasov, od katerih pripada nam 103. Opomniti je, da je čitanje in tolmačenje skupnega pastirskega lista z lece napravil jako dober vtis. Disciplinacija je bila vzorna, sosebno so se odlikovale župnije Truške in Marezge, a tudi Pomjan ni zaostal za temi. Kmetje so spoznali potrebo premene, ker žele, da bi se rešili italijanske podestarije. Jednemu seljaku je dal nek gospod iz Kopra 10 gl., da bi podkupoval volilce, a kmet je bil tako pošten, da je to povedal našim prvakom in je donesel denar, a oni so mu denar vrnili kot njegov zaslužek. Konečni vseh te volitve je 271 naših in 215 nasprotnih. Volitev se je vršila dva dneva in jedno celo noč.

„Naša Slova“ izide mesto jutri v pe-

tek dne 27. t. m., da bode mogla poročati o konečnem vseh prvotnih volitev.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je darovala gospa Bučar Marija 1 f.

Na občnem zboru možke podružnice sv. Cirila in Metoda v nedeljo bilo je izvoljeno nastopno načelnstvo; gg. prof. M. Mandić, L. Furlani, S. Bartelj, F. Žitko, dr. Glaser in G. Bartolj. Več o tem prihodnjé.

Redni občni zbor „Tržaškega podp. in bralnega društva“ vršil se je v nedeljo 22. t. m. v društvenih prostorih v prisotnosti velikega števila članov. Zborovanje je odprl društveni predsednik g. Kalan Andrej s kratkim nagovorom, predstavivši vladnega zastopnika viteza Viditza. Tajnik Kravos Fran prečital je zgodovino minolega leta, iz katere posnemamo, da je društvo v kljub raznim zaprekam v vsakem oziru napredovalo, posebno pa odkar je postalo enakopravno okrajnim blagajnam. Društvo si je pridobilo pri teklega leta 106 članov, mej tem odpadlo jih je zaradi okrajne blagajne predno je društvo istim enakopravno postalo le 24 vsih skupaj pa jih je okoli 300. Bolanih je bilo 69, kateri so dobili same podpore brez zdravniške pomoči 948 gl. 82 kr. Torej dokaz, da društvo svojemu namenu odgovarja popolnoma. Iz poročila blagajnikovega pa posnemamo, da je društvo imelo vsih dohodkov skupaj 2023 gl. 25. nasproti stroškom od 1950 gl. 26, torej 72 gl. 99 kr. več dohodkov, kakor stroškov. Premoženje skupno pa je bilo dne 31. decembra. V ročni gotovini in v hranilnicah 1301 gl. 79 kr., v vrednostnih papirjih, (kateri so shranjeni v ogneuporni blagajnici) 618.50 kr. in v vrednosti inventara pa 616 gl. 81 kr., skupaj torej 2537 gl. 10 kr. Vsakemu društveniku je na zahtevo zmiraj dovoljeno, da se osebno prepriča o vsih dohodkih in stroških društva, kakor tudi o premoženju istega. Zbor je odobril kolikor poročilo tajnika, toliko blagajnika in prešel na novo volitev, katere se jo vršila za dveletno dobo; voljeni so bili: Kalan Andrej, predsednik, Čudved Matija in Podveršek Ivan, podpredsednika, Šeuka Anton in Renčelj Ivan tajnika, Prelog Ivan, blagajnik, Gulin Ivan in Čermelj Ivan, računovodja, Volčič Vekoslav poslovodja; pregledovalni odbor: Posega Jakob, Šušlin Andrej, Jerina Vekoslav, Ličen Andrej in Reppe Lovro; v mirovno sodišče: Požun Ivan, Ružička Anton, Colja Josip, Bregant Matija, Milanič Anton, Kravos Fran in Gašperšič Fran. Svetovalci: Kovačič Ivan, Kovačič Anton, Taučer Josip, Tomašič Ivan, Žorž Fran, Golubič Fran, Babuder Andrej, Križnič Andrej, Živic Andrej in Kukanja Anton. Ženske so volile kakor svoje zastopnice v vodstvo: gospo Šeuka Ano in gospodično Kančnik Otilijo; v svetovalstvo pa gospodično Čokelj Franjico in gospo Krmpotič Marijo.

Po preglašenem uspehu volitve zaključil je predsednik zborovanje z 3kratnim „živio“ Njeg. Veličanstvu. Čemur so se prisotni odzvali.

II. Občni zbor pevskega društva „Danica“ na Kontovelju, vršil se je v nedeljo 22. t. m. v prostorih gostilne Štoka. Zbor je odprl g. Janko Prašel, tačasni predsednik: skratka omenil namen društva in prečital namesto tajnika, g. Jakoba Štoka, kateri je žel k vojakom, zgodovino društva od 8. marca 1890. do danes. Škoda za društvo, da mu je odšel nepozabni tajnik Štoka. Vsa čast gre odboru, da je društvo ostalo v ravnotežju, ker ta je energično na noge stopil, kadar je bilo društvo v nevarnosti. Vso hvalo izrekamo s tem tudi gosp. pevovodju Robertu Slaviku, kateri se veliko trudi z našim in tudislavnim prošeškim društvom „Hajdrih“. Bog nam ga ohrani še mnoga leta! — V gmotnem obziru vseva društvo dobro. Zahvalujemo se vsem onim, ki so k temu pripomogli. Volilo se je z lističi po želji vseh udov. Vnovi odbor so bili voljeni: predsednikom g. Janko Prašel; tajnikom g. Štefan Stare, blagajnikom g. Jakob

Čiak; odborniki so: Josip Regent, podpredsednik, Anton Stare nam. tajnika, Tomaž Stare nam. blagajnika; Anton Stare od Starešine, arhivar; Jakob Štoka in Matija Štoka od Starišine, pregledovalci računov.

Po končanem dnevnem redu zaključil je g. predsednik Janko Prašel zbor s 3kratnim „živio“ na Nj. Vel. presv. čes. čemur so se vsi pričujoči odzvali. Med drugim doneli so tudi živio klici predsedniku.

Opatjeselo. Od tod nam poročajo: V petek vršile so se volitve v našej občini, in sicer so se vršile prav sijajno. Voljeni so 3 volilni možje, kateri so odločno za g. dr. Gregoričiča.

Iz Gabrovice na Krasu se nam piše: Mnogo časa je že minulo, odkar se ni nič čulo o naši občini niti hvale niti graje. Pa je tudi boljše tako. Do sedaj je šlo pri nas vse v lepem redu, na čemur gre zahvala dosedanjemu županu.

Ker pa je doba našemu županu potekla, razpisane se nove volitve in zato opozarjamo naše občinarje, da so pri volitvi zložni in previdni in da si izvolijo županom moža značajnega in sposobnega za ta prevažni posel. Ne dajte se od nikogar zapeljati ali podkupiti, da bi glasovali za moža, koji bi bil le po svoji zunanosti podoben županu, ne pa po duševnih zmožnostih. Nekdanjemu županu se zopet skomine delajo po županskem stolu, da si mu je provzročeval obilo preglavie, ker ni za ta posel. Bodite torej oprezni, volilci. Miroljub.

Novo lahonsko gnezdo. Kakor znano je vlada lanske leto razpustila politično društvo „Progresso“, radi njegovega protivavtrijskega delovanja. Društvo je bilo sicer razpuščeno, ali „ideja“ je ostala. Sedaj se snuje novo politično društvo s sličnim imenom. Zvalo se bode namreč „Società progressista“. Kakšen duh bode vel v novem društvu, lahko razvemo iz tega, da so se kolovodje novega društva minolo nedeljo že izrekli, da bodo hodili starim potem ter da se nikakor ne vdeležijo državnoborskih volitev. Radikalni Lahji v Trstu smatrajo namreč za sramoto pečati se s stvarmi na Dunaju. Mi bi jim zato bili zato hvaležni, ako bi „avstrijsko misleča“ trojica poslancev, katere pošilja sedaj mesto Trst na Dunaj, ne bili tako nezanealjivi.

O prvem podučnem večeru v bralnem društvu pri sv. Ivanu, kateri je bil prav dobro obiskovan, prinesem obširno poročilo v soboto. — Danes v sredo predava se računstvo.

Ljudski shod, bode v nedeljo dne 1. marca v dvorani „Hotel Europa“. Dnevni red: 1. Razgovor o državnoborskih volitvah in splošna volilna pravica. 2. Vprašanja in predlogi. Začetek ob ½5. uri pop. Pristop je prost in so posebno delavci (ker je v njih interesu) k obilni udeležbi uljuduo vabljeni.

Sklicovatelji.

Av. ug. Lloyd. Iz Budapešta so razglasili novico, da nameruje vlada zagotoviti Lloydovem delničarjem 4% obrestij od njih delnic. Z Dunaja pa poročajo, da meni vlada podporo povišati, zato pa Lloydovo društvo prisiliti, da spremeni in zboljša upravo ter popolni pomorske zveze.

Po odpravi proste luke. Trgovinska zbornica v Reki je že izdala povabilo do vseh trgovcev, da jamejo že sedaj skrbeti, da imajo vse blago v svojih skladiščih pokrito s potrebnimi papirji, fakturami in družimi dokumenti, s katerimi bodo morali dokazati, od kod prihaja blago. Pred odpravo šla bo po mestu posebna komisija, ki skadišča pregleda ter blago zabilježi. Avstrijski domači pridelki bodo carine prosti, drugi se pa obdačijo. — Trgovinski zbornici v Trstu javil je telegrafično trgovinski minister, da bodo v Tržaškem mestu po odpravi proste luke dopuščena fiducijarna skladišča za vanjsko neobdačeno blago. Na tak način bodo tudi potem v mestu skladišča kakor sedaj, samo število istih se skrči.

